

Streszczenie

POLSKA PIŁKA NOŻNA W WIELKOPOLSCE W LATACH 1907-1945

Jarosław Owsiański

Celem pracy jest przedstawienie historii i rozwoju piłki nożnej na obszarze Wielkopolski w latach 1907-1945 na tle sytuacji polityczno-społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju organizacyjnego i sportowego. Zamierzeniem autora była prezentacja faktów, szczególnie dotąd niepublikowanych, przedstawionych zarówno w układzie chronologicznym, jak i tematycznym, łącznie z omówieniem poszczególnych zdarzeń, rozgrywek oraz postaci mających związek z opisywanymi zagadnieniami.

Zakres rzeczowy pracy obejmuje dzieje piłkarstwa Wielkopolskiego w latach 1907-1945. Praca dotyczy procesu powstawania organizacji piłkarskich na tle uwarunkowań rozwoju sportu w Wielkopolsce. Analizą objęto działalność okręgowego związku piłki nożnej a także klubów sportowych. Badania uwzględniają również uwarunkowania organizacyjne i szkoleniowe, system rozgrywek międzynarodowych i krajowych, a także osiągnięcia wielkopolskiego piłkarstwa na tle piłkarstwa krajowego. Praca uwzględnia także biografie najbardziej zasłużonych piłkarzy wielkopolskich, uczestników igrzysk olimpijskich i finałów mistrzostw świata.

Zakres chronologiczny pracy obejmuje lata 1907-1945. Cezurą początkową jest rok 1907, w którym młodzi Polacy, miłośnicy piłki nożnej, skupieni dotąd w dzikich drużynach, rozpoczęli starania o założenie własnego klubu. Cezurę końcową pracy wyznacza dokończenie rozgrywek okupacyjnych, które nastąpiło w kwietniu 1945 roku. Rozgrywki te odbywały się na terenie Poznania w latach 1940-1943.

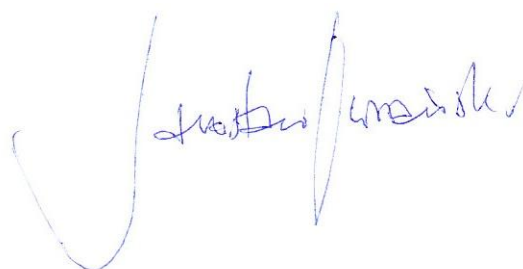
Zakres terytorialny pracy obejmuje teren Wielkopolski, który w różnych okresach miał odmienny zakres administracyjny. W latach 1907-1918, opisywanych w rozdziale pierwszym była to Prowincja Poznań. Rozdziały drugi oraz trzeci opisują dzieje piłkarstwa w wolnej Polsce, na terenie województwa poznańskiego. Rozdział piąty opisuje wydarzenia sportowe, które miały miejsce na terenie wielkopolskiej części Kraju Warty w latach okupacji hitlerowskiej.

Realizacja głównego celu pracy, poprzez przedstawienie historii piłki nożnej na obszarze Wielkopolski na tle sytuacji polityczno-społecznej, była możliwa przy uwzględnieniu rozwoju organizacyjnego i sportowego zarówno związku piłkarskiego, jak i zrzeszonych w nim klubów. Praca w wielu obszarach wypełnia lukę w naukowej historiografii piłki nożnej, ukazując znaczenie jakie miał rozwój wielkopolskiego piłkarstwa dla rozwoju tej dyscypliny sportu w naszym kraju.

Przy opracowaniu tematu posłużono się metodami badawczymi ustalania faktów historycznych obowiązującymi w naukach historycznych: indukcyjną i dedukcyjną, bezpośrednią i pośrednią. Wykorzystano także metody analizy i syntezy, analityczno-indukcyjną, analizy krytycznej oraz analizy i krytyki piśmiennictwa, w odniesieniu do materiałów źródłowych i dostępnych dokumentów, pozostających nie tylko w zbiorach archiwów, bibliotek i organizacji sportowych, ale także w zasobach prywatnych. Wzięto pod uwagę fakty i analizy przedstawione w dotychczasowych opracowaniach. Pozwoliły one na heurystyczne ujęcie wyników przeprowadzonych badań.

Struktura pracy ma charakter chronologiczno-problemowy. Składa się ona z wstępu, pięciu rozdziałów merytorycznych, zakończenia podsumowującego i bibliografii. Wszystkie rozdziały pracy posiadają podobną konstrukcję. Przedstawiają sytuację społeczno-polityczną w danym okresie i jej wpływ na rozwój sportu, działalność oraz rozwój organizacyjny wielkopolskiego związku piłki nożnej (funkcjonującego pod zmieniającymi się nazwami), opis rozgrywek piłkarskich na terenie Wielkopolski, udział poznańskich drużyn w rozgrywkach centralnych, a także inne ważne wydarzenia dla rozwoju wielkopolskiego piłkarstwa, których nie dało się sklasyfikować. Każdy z rozdziałów wzbogaca zawarta w aneksie dokumentacja rozgrywek piłkarskich, wykazy osobowe piłkarzy oraz działaczy z datami urodzenia, a także ważne dokumenty w ich ówczesnym brzmieniu.

Praca prezentuje obszerny zbiór wydarzeń i faktów, przedstawiających rozwój polskiej piłki nożnej w Wielkopolsce, w latach 1907-1945. Autor starał się przedstawić w niej warunki funkcjonowania związku i klubów, znaczenie wielkopolskiej piłki nożnej w procesie podtrzymywania świadomości narodowej w czasie zaborów i okupacji, jak również jego rolę w rozwoju sportu w naszym kraju w latach międzywojennych.

Poznań, 4.09.2018.